

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 644 din 26.10.2022

Dosar nr.: 515/2021

Petiția nr.: 4607/16.06.2021

Petentă: Fundația Centrul de Resurse Juridice

Reclamați: U.A.T. Aiud județ Alba, Consiliul Local al Municipiului Aiud

Obiect: instituirea unor criterii de repartizare a locuințelor cu chirie din fondul locativ din stat care dezavantajează comunitățile vulnerabile de persoane și cele de etnie romă

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului:

Fundația Centrul de Resurse Juridice: Strada Arcului nr. 19, sector 2, București

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate:

U.A.T. Aiud județ Alba

Consiliul Local al Municipiului Aiud - strada Cuza Vodă nr. 1, localitatea Aiud, județ Alba

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin.4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 5291/04.07.2021 și 5086/06.07.2021, a citat părțile.

4. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

5. Fundația petentă sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării pentru a reclama instituirea unor criterii de repartizare a locuințelor cu chirie din fondul locativ de stat care, prin punctaje acordate, dezavantajează grupurile vulnerabile și comunitățile de romi.

6. Astfel, prin Hotărârea Consiliului Local nr. 300/ 23 noiembrie 2017 privind aprobarea criteriilor în baza cărora se repartizează locuințele cu chirie din fondul locativ de stat din municipiul Aiud au fost incluse două criterii suplimentare față de Hotărârea de Guvern nr. 1275/2000 privind aprobarea Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996. Criteriile de bază instituite de prevederile actului normativ menționat anterior la art. 30 alin (2), în ordinea priorității acordate sunt:

a) condițiile de locuit ale solicitanților;

- b) numărul copiilor și al celorlalte persoane care gospodăresc împreună cu solicitantul;
- c) starea sănătății soților sau a unor membri ai familiei;
- d) venitul mediu net lunar pe membru de familie;
- e) vechimea cererii.

7. Cele două criterii suplimentare instituite prin anexa nr. 1 la HCL nr. 300 din 23.11.2017 sunt:

8. 4. În funcție de situația domiciliului:

9. Domiciliul stabil sau reședința în Aiud, sau în localități componente:

10. +50 puncte - în locuință închiriată la proprietari;

11. +40 puncte - în locuința părinților sau rudelor

12. Activitate profesională și studii:

13. Se punctează ultima formă de studii absolvite cu diplomă.

14. +50 puncte - doctorat;

15. +40 puncte - masterat;

16. +30 puncte - studii universitare de lungă durată cu examen de licență;

17. +20 puncte - școli tehnice, post liceale, colegii subingineri;

18. +15 puncte - studii medii, profesionale, maiștri.

19. Față de primul criteriu instituit de partea reclamată, cel al situației domiciliului, petenta precizează că accesul la locuință al persoanelor care nu au resurse pentru a achiziționa o locuință de pe piață ar trebui susținut. Persoanele discriminate prin criteriile de acordare a punctajelor de la punctul 4 din Anexa nr. 1 a Hotărârii sunt cele afectate de deprivarea locativă. Petentul consideră că deprivarea locativă se manifestă în diverse moduri, care toate ar trebui să primească punctaj adecvat în stabilirea priorităților în repartizarea locuințelor cu chirie din fondul locativ de stat, și anume: lipsa de adăpost, lipsa de locuință, risc de evacuare din imobile retrocedate, din locuințe sociale, din spații ocupate fără acte etc., condiții improprii de locuire, locuirea într-un mediu nesănătos/poluat, locuirea într-un teritoriu care este izolat de restul localității (distanță geografică, lipsă transport public), locuirea în locuință neconvențională și/sau improvizată, cum ar fi: unitate mobilă, unitate provizorie, adăposturi sau structuri provizorii de ex. barăci, alte unități nedestinate locuirii dar care sunt locuite.

20. Față de cel de-al doilea criteriu instituit, cel al activității profesionale și a studiilor, petenta susține că persoanele fără studii, studii elementare și/sau studii generale sunt excluse, nefiind indicate. Petentul consideră criteriul de selecție discriminatoriu față de persoanele marginalizate care nu au resursele adecvate pentru absolvirea acestui nivel de studiu. De asemenea, chiar dacă criteriul studiilor este aparent un criteriu neutru, el acționează ca o formă de discriminare indirectă împotriva persoanelor de etnie romă. Luând în considerare că doar 0.7% dintre persoanele declarate de etnie romă au studii superioare, punctarea studiilor doctorale și a studiilor universitare cu atât de multe puncte are un efect discriminatoriu față de romi.

21. Petenta indică Sentința civilă nr. 86/2018 a Curții de Apel Cluj care a statuat că „după cum se constată, discrepanța între punctajele acordate pentru persoanele cu studii universitare comparativ cu celelalte persoane este majoră, nefiind justificată obiectiv. Instanța nu poate reține ca fiind o justificare obiectivă împrejurarea că este necesar ca tinerilor care au studii înalte să li se asigure un început bun pentru un standard adecvat de viață, aspect invocate de reclamant, întrucât, dimpotrivă, studiile

universitare sau chiar doctorale ale acestora sunt de natură să le asigure prin ele însele, cu o probabilitate ridicată, un standard adecvat de trai prin accesul cu mult mai facil la locuri de muncă și, ulterior, la credite bancare imobiliare, comparative cu cei fără studii sau cu studii primare, respectiv cu persoanele cu dizabilități permanente, care este mult mai probabil să nu beneficieze de aceleași avantaje economice.

Susținerile reclamatului

22. Prin notele nr. 5669/28.07.2021 depuse de reclamat, acesta invocă excepția tardivității introducerii petiției, raportat la anul 2017 al adoptării Hotărârii Consiliului Local nr. 300, susținând că nu au mai existat alte acte ulterioare adoptate care să sublinieze continuitatea demersurilor.

23. Astfel, reclamatul precizează că neoferirea punctajului pentru lipsa studiilor universitare, a unui domiciliu, nu întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform art. 2, alin.(1) din OG nr.137/2000. Pentru identitate de rațiune, potrivit art. 30 alin.4 din HG nr. 1275/2000, criteriile de repartizare a locuințelor din fondul locativ de stat, avute în vedere la alin. (2), nu sunt limitative; la acestea se pot adăuga de către consiliile locale și alte criterii, în funcție de situațiile specifice existente pe plan local.

IV. Cadrul legal aplicabil. Motivele de fapt și de drept

Constituția României, revizuită

Art. 16 - Egalitatea în drepturi: „(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. (2) Nimeni nu este mai presus de lege.”

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

Art. 2 alin. 3: „Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare”.

Art. 10 - Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin:

- a)** refuzarea acordării serviciilor publice administrative și juridice;
- b)** refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile de sănătate publică - alegerea medicului de familie, asistență medicală, asigurările de sănătate, serviciile de urgență sau alte servicii de sănătate;
- c)** refuzul de a vinde sau de a închiria un teren sau imobil cu destinație de locuință;
- d)** refuzul de a acorda un credit bancar sau de a încheia orice alt tip de contract;

- e) refuzul accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de teatre, cinematografe, biblioteci, muzee și expoziții;
- f) refuzul accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de magazine, hoteluri, restaurante, baruri, discoteci sau de orice alți prestatori de servicii, indiferent dacă sunt în proprietate privată ori publică;
- g) refuzul accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de companiile de transport în comun - prin avion, vapor, tren, metrou, autobuz, troleibuz, tramvai, taxi sau prin alte mijloace;
- h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.

Art. 12

(1) Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, orice acțiuni constând în amenințări, constrângeri, folosirea forței sau orice alte mijloace de asimilare, strămutare sau colonizare de persoane, în scopul modificării compoziției etnice, rasiale sau sociale a unei zone a țării sau a unei localități.

(2) Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, orice comportament constând în determinarea părăsirii domiciliului, în deportare sau în îngreunarea condițiilor de viață și de trai cu scopul de a se ajunge la renunțarea la domiciliul tradițional al unei persoane sau al unui grup de persoane aparținând unei anumite rase, naționalități, etnii sau religii, respectiv al unei comunități, fără acordul acestora. Constituie o încălcare a prevederilor prezentei ordonanțe atât obligarea unui grup de persoane aflate în minoritate de a părăsi localitatea, aria sau zonele în care locuiește, cât și obligarea unui grup de persoane aparținând majorității de a se stabili în localități, arii sau zone locuite de o populație aparținând minorităților naționale.

Art. 13

Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, orice comportament care are ca scop mutarea sau alungarea unei persoane sau unui grup de persoane dintr-un cartier sau dintr-un imobil din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

Art. 14

Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, interzicerea accesului unei persoane sau al unui grup de persoane în locurile publice din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

Art. 15

Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.

24. Potrivit dispozițiilor art. 63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008, „(1) Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției”.

25. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează a analiza excepția tardivității introducerii petiției, invocată de partea reclamată, aceasta susținând că nu au mai existat alte acte ulterioare adoptate Hotărârea Consiliului Local a Municipiului Aiud nr. 300/ 23 noiembrie 2017 care să sublinieze continuitatea demersurilor. Colegiul director urmează să respingă excepția tardivității introducerii petiției, întrucât aspectele invocate de petentă reprezintă fapte continue, respectiva Hotărâre a Consiliului Local fiind în vigoare, producând efecte.

26. În fapt, Colegiul Director al Consiliului National pentru Combaterea Discriminării (C.N.C.D.) reține spre analiză posibile fapte de discriminare față de persoanele aparținând comunităților de romi și față de cele marginalizate, de grupurile vulnerabile fără condiții economice și sociale corespunzătoare, locuitori ai Municipiului Aiud care doresc să participe la acordarea locuințelor cu chirie din fondul locativ de stat dar care, prin punctajele acordate de unitatea administrativă teritorială reclamată sunt dezavante, neputând beneficia de acest drept.

27. Astfel, Colegiul director trebuie să se pronunțe în ce măsură sunt discriminatorii prevederile din conținutul Hotărârii Consiliului Local al reclamatei nr. 300/ 23 noiembrie 2017, care prin criteriile impuse, cel al domiciliului și al studiilor absolvite, dezavantajează comunitățile de romi și cele dezavantajate.

28. În drept, raportat la obiectul petiției, Colegiul Director al CNCD are în vedere dispozițiile art.2 alin.3 din OG nr.137/2000, republicată privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Astfel, articolul în speță dispune că „Sunt discriminatorii potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin(1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare”.

29. **Astfel pentru a analiza din perspectiva discriminării indirecte se au în vedere:**

- ✓ **prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre**
- ✓ **care au efect de dezavantajare pe baza unui criteriu (rasă, naționalitate, etnie etc.)**
- ✓ **exceptând situațiile în care există un scop legitim, metodele sunt adecvate și proporționale**

30. În situația discriminării indirecte, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru, la prima vedere, ceea ce scoate din discuție un raport de cauzalitate direct însă, în fapt, se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis.

31. În speța de față, criteriile sau practica aparent neutră a fost identificată ca fiind:

cel al domiciliului stabil sau reședinței în Aiud sau în localități componente,
+50 puncte - în locuință închiriată la proprietari;

+40 puncte - în locuința părinților sau rudelor.

34. Astfel, Colegiul director constată că măsura este justificată obiectiv de un scop legitim, de a nu se abuza de politica statului de acordare a unei locuințe sociale categoriilor de persoane dezavantajate, cu venituri mici. Însă, metoda nu este adecvată și necesară pentru atingerea obiectivului deoarece se identifică categoria așezărilor informale care este exclusă de la această politică publică. Pentru atingerea scopului legitim, persoanele care fac parte din așezările informale din jurul Aiudului, pentru a demonstra că au domiciliul în aria unității administrativ – teritorială pot face dovada într-o perioadă stabilită ca fiind rezonabilă (spre exemplu 3 ani) prin orice mijloc (plata amenzilor, beneficierea de ajutor social, înscrierea copiilor la grădiniță etc).

32. Totodată, se constată că punctajul nu este proporțional cu scopul urmărit. Astfel, cei care se presupune că au venituri mai mari, suficiente pentru a închiria locuințe la proprietari, sunt avantajați în defavoarea celor care locuiesc cu părinții sau cu rudele. Mai mult, persoanele care fac parte din așezările informale ar trebui incluse și punctate prioritar. Noțiunea de așezare informală a fost reglementată prin Legea 151/2019¹ pentru completarea Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul.

33. Cel de-al doilea criteriu, cel al activității profesionale și studii cu punctajele ultimei forme de studii absolvite cu diplomă:

+50 puncte - doctorat;

+40 puncte - masterat;

+30 puncte - studii universitare de lungă durată cu examen de licență;

+20 puncte - școli tehnice, post liceale, colegii subingineri;

+15 puncte - studii medii, profesionale, maiștri

34. Colegiul director constată că măsura **nu este justificată obiectiv de scopul legitim** de acordare a unei locuințe sociale pentru categoriile de persoane cu venituri mici. Totodată, se constată că **măsura nu este adecvată și necesară**. Mai mult, persoanele fără educație sau doar cu școala elementară absolvită sunt excluse de la acordarea acestor locuințe sociale.

35. În măsura în care, prin instituirea acestei măsuri, se dorește încurajarea sau creșterea gradului educațional al comunității, nivelul de educație punctat ar trebui menținut până la nivelul studiilor medii. Din datele statistice rezultă că în mediile defavorizate majoritatea persoanelor nu au absolvit niciun nivel de studii sau au finalizat doar studii generale. Astfel, cei cu studii medii sunt foarte puțini.

Având în vedere justificările de mai sus, Colegiul director, în unanimitate de voturi, constată că impunerea condițiilor domiciliului și cel al activității profesionale și studii absolvite cu punctajul aferent reprezintă discriminare indirectă, conform prevederilor art. 2 alin. 3, art. 10 lit h și g și art. 15 din OG.137/2000, republicată, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare și aplică cu 5 voturi “pentru” și 1

¹ Legea definește așezarea informală drept o grupare de minimum 3 unități destinate locuirii dezvoltate spontan, ocupate de persoane sau familii care fac parte din grupuri vulnerabile definite conform Legii asistenței sociale nr. 292/2011, și care nu au niciun drept asupra imobilelor pe care le ocupă.

Așezările informale sunt situate de obicei la periferia localităților urbane sau rurale, cuprind locuințe improvizate, realizate din materiale recuperate, și/sau locuințe realizate din materiale de construcții convenționale, iar prin localizarea și caracteristicile socio-demografice generează excluziune, segregare și marginalizare socială.

„împotriva” sancțiunea amenzii contravenționale în cuantum de 5 000 lei, în conformitate cu art. 5 alin. 2 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;

36. Opinie separată privind sancțiunea, exprimată dna. Maria Moța – membră în Colegiul director

Apreciez că, prin aplicarea unei sancțiuni cu avertisment, se atinge rolul de corectare a părții reclamate, precum și de prevenire a săvârșirii de noi fapte de discriminare, așa cum de altfel este precizat și în atribuțiile Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, autoritate de stat autonomă, sub control parlamentar, care își desfășoară activitatea în domeniul discriminării, respectiv, CNCD urmărește reducerea și eliminarea faptelor de discriminare, și nicidecum să aplice amenzi.

În speța dată, se prezumă buna credință a U.A.T. Aiud, jud. Alba și a Consiliului Local al Municipiului Aiud, cu privire la aprobarea criteriilor în baza cărora se repartizează locuințele cu chirie din fondul locativ de stat, nu și reaua-credință care, pentru a fi reținută, trebuie probată. Ca urmare, aplicarea unei sancțiuni cu avertisment este proporțională cu gradul de pericol social al faptei săvârșite, drept pentru care am deliberat în acest sens.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respingerea excepției tardivității introducerii petiției;
2. Constatarea săvârșirii de către partea reclamată, respectiv Unitatea Administrativ Teritorială Aiud, Județul Alba, prin primar în funcție a unei fapte de discriminare potrivit art. 2 alin (3), din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor faptelor de discriminare, republicată;
3. Sancționarea cu a Unității Administrativ Teritoriale Municipiul Aiud, Județul Alba prin Primar în funcție amendă contravențională în cuantum de 5 000 lei;
4. O copie a hotărârii se va transmite părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda va fi achitată la Administrația Finanțelor Publice Aiud. Contravenienta este obligată să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu specificarea numărului de dosar, în termen de 15 zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20, alin. 10 al O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G.**

137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru

Babuș Radu – Membru

Bănică Cerasela Claudia – Membru

DIACONU Adrian - Membru

GRAMA Horia – Membru

MOȚA Maria – Membru

**Redactată și motivată: H.G., A.B.
pct. 36 M.M./C.G.
Data redactării: 31.10.2022**

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.